

כניסת שבת:

ירושלים: 18:39
ת"א: 18:55
חיפה: 18:47
באר-שבע: 18:56

יציאת שבת:

ירושלים: 19:54
ת"א: 19:57
חיפה: 19:57
באר-שבע: 19:56

יריית פתיחה / אבישי פרי

1. מלחמות הילדים..

מכאן ש"כמוך" אינה היפרדות מהקן האישי החמים - דבר שנתפס ככמעט בלתי-נתפס. אדרבה - היא חלק אינטגרלי מהקן האישי החמים בעצמו.

דברי רבה ומנהיגה הנודע של פוניבז', הרב יוסף שלמה כהנמן זצ"ל, כזקוק לתובנה:

ימי האופל שלאחר השואה הימים. אל ביהכ"נ הגדול שבלב בני-ברק מלכד הרב כהנמן את תושבי המושבה החרדית למסע התרמה נמרץ עבור הכריות של הילדים הניצולים - עליהם נטל חסות, כי אין להם אב ואם. בתורף נאומו הנלהב, משמיע הרב את הדברים הבאים:

"כי טוב לו עימך", דורשת התורה מאדונו של העבד העברי. הוי-אומר: אילו יש לו לאדון כרית אחת, עליו להעניקה לעבד ולא לו! האומנם, תהה הרב מפוניבז', עומדת הוראה זו בקנה אחד עם צו התורה ש"חייך קודמין לחיי חבירך"?! אלא, הסביר הרב בחדווה אופיינית, ברי-לי, כי חש האדון בפעמי ליבו של עבדו החלוש ולא יוכל הוא ליתן תנומה לעפעפיו כשלינתו של זה בלתי-נוחה בעליל! אכן, "חייך" של האדון הוא בהטבה המוחלטת לעבדו!

דומה, כי הצו היהודי הכי שגור בהיסטוריה שלנו - העם היהודי - הוא הצו הבא: "ואהבת לרעך כמוך". כמעט כל אגודת סעד אימצה צו זה לחיקה. אבל שאלה אחת דורשת מענה: האומנם יוכל האדם לאהוב רעו "כמוך"; כלום יוכל האדם להפעיל לדרגה בו האחר נהיה זהה לאני' שלו? פלא!

תבינו: עד היום חשבנו, כי "כמוך" הינה דרגה בציווי, כלומר: על האדם להעפיל באהבת רעו, באותה הרמה שאוהב הוא את עצמו. לפיכך, באופן טבעי, נדמית הייתה משימה זו ככמעט קשה-מנשוא. סוף כל-סוף, הרי, האדם מבוותר מרעו. אך האמת הינה, כך נראה לנו, כי "כמוך" הוא איננו רק דציבל כמו משל לרמת המצווה - אלא הסף שלה. הוא נשמת מצוות אהבת האחר וה'שם-עצם' שלה.

הוי-אומר: על היהודי להכיל את האחר כמו היה בצלחת האישית שלו ומכאן להעניק לו סעד. האחר לא יהא בעיניו כמשהו על-שגרתו אשר דורש יציאה הומאנית מן השגרה האנוכית העכורה. הוא בכלל חלק אינטגרלי מהשיח האישי הפשוט.

השבוע בגיליון:

4

זעקת השבת:
כך נלחם ההיסטוריון
הירושלמי בערוץ 2

"ואהבת לרעך - כמוך":
הפרמטר לאהבת האחר!

3

מלחמות הילדים:
והקשר למצוות "ואהבת
לרעך כמוך"

3

תל-אביב של מעלה:
סיפור במעלית תל-אביבית!

5

הגיליון יוצא לאור על-ידי
מכון "בלבבי" - יהדות
מלב אל לב

גיליון "פרשניית השבוע" - לאנשים שחושבים קצת יותר.

עורך ראשי: אבישי פרי ומשפחתו. יועץ תוכן: יצחק העברי. לקבלת הגיליון - מייל המערכת:
abyisrael@gmail.com פלא': 0504116867. לפרסומות והנצחות פנה לפל': 0527697719

יריית פתיחה / אבישי פרי (המשך)

מכאן פנה רבה של פוניבז' והרעים בקולו: האיך תוכלו לתת תנומה לעפעפיכם בשלווה והשקט, שעה שילדי השואה נמים תנומה בלתי-נאותה? איך לא תישאו בעולם של הילדים האומללים שראו האש והתופת?

לימדנו הרב: מועקת החבר - מועקתך היא. כאבו - כאבך הוא. כן כן.

מלחמות הילדים - הוא מראה נפוץ בקרב ילדים - גם כמובן בקרב חרדים. שמא הייתי אומר, כי זהו מראה אופייני לילדים. ילד ילד וילד וההתגוששות שלו.

אבל עצוב לי, וסליחה על הכנות, כל פעם מחדש לראות ילדים נחבלים בידים אחיהם הבוגרים והסוררים - ואין איש שת על לב. חוזה אני, שגם אנשים בעלי הדר-פנים, תאמינו או שלא, מסוגלים להעלים עין ממחזות כאלו, המעיקים כל-כך על נפש רגישה. ואני, אינני מסוגל להיוותר אדיש ושווה-נפש אל מול ילדים נאנקים הסובלים מעולם של אחים רודנים וברוטאליים. עוצר אני חיש למולם ומיד עוצר בעד הניצים לכל יבולע עוד רע. ולא נותר לי אלא לשאוג כקול קורא במדבר: בוגרים שלי - מדוע נאלמתם? איה היא הנפש היהודייה? תשובה אין.

כה בוחל אני מבוגרים אשר בגרותם אוטמתם. קול מצהלות ילדים מרנין את ליבם - אולם קול כאבם אינו חונק את גרונם.

אלו-הם אנשים אשר לא שמעו על מצוות "ואהבת לרעך כמוך" במובן העמוק שלה.

כמה עצוב. כמה מבחיל.

צו "ואהבת לרעך כמוך", לא דורש שינוי דרסטי בן 180 מעלות. הוא לא דורש להפוך לפתע למלאך אנושי נשגב. בכלל לא. הוא דורש סך-הכל קורטוב של אמפתיה אנושית.

אם-תמצו, הוא דורש להפסיק להתגושש על חלונות באוטובוסים.

כי כן, היושב לידך אף-הוא איש. אכן, גם לו יש רגשות מפכים.

צא, צא איש יקר שלי מהבועה שלך!

תלמודא

מושג תלמודי אחד

בדרך מאות מתנות עניים

בפרשת השבוע אנו למדים על מצוות פאה - במסגרתה בעל השדה מותיר לעני בקצה שדהו מעט תבואה כדי שיהנה ממנה העני.

וידוע הוא מה שחקרו בספרי ה'אחרונים' בגדר מצוות מתנות עניים, אם אלו נחשבים ממונית ל'ממון העני' או שמא ודאי עודם שייכים לבעל השדה וכי יש לעני היתר לזכות באלו.

ובעבר דנתי בזה בחידושינו לגמרא בבא מציעא (ט, ב), שם דנה הגמרא אם עשיר יוכל לזכות לעני מפאת השדה. וזאת, בהתאם לאמור שם כי "מתוך שיכול האדם לזכות לעצמו זוכה גם לחבירו", ואילו ננקוט שייחשב הזוכה אף-הוא לעני כי יכול היה להפקיר נכסיו ולהיות חסר-כל. אלא, שלכאורה יש מקום לדון על עצם הנדון הלזה, שכן אילו כל העילה שלא יועיל דין זה הינו משום שבזכייה זו האדם "חב לאחרים" וכי אין לו הכח לכך, הרי שכאן שמדובר בממון של העני האישי בין-כך, שוב מה תהא עילה לפסול זאת; הלא אין כאן "זכייה" שכן הממון מלכתחילה שייך לו. ולשמחתי מצאתי בספר "שם דרך" לראש ישיבת חברון, רבי שמחה זיסל ברוידא זצ"ל שעמד בכך והרחיב בשאלת גדר שייכות מתנות העניים לעני. ראה שם.

וחשבתי להוכיח לספק הלזה, מלשון התורה: "ולקט קצירך לא תלקט - לעני ולגר תעזוב אותם". ולכאורה, מהו הלשון השלילי של "לא תלקט"; לכאורה היה די בנוסח החיובי. אכן, אולי נראה, כי נשנה כאן יסוד, שנחשב יבול המיועד לעני לממונו שלו, ומשכך מלבד המצווה שישנה להעניק זאת לעני, ישנו איסור בדבר.

רגע של מחשבה / רגע - על החיים

"ואהבת לרעך - כמוך!"

הררי מלל מוללו על המפשט התורתי הזה וים של דיו נשפך עליו. והוא: "ואהבת לרעך כמוך".

תרשו לי לשתף אתכם בזווית חדשה על מקרא זה:

ודאי שמתם לב, שבימים בהם קמתם על 'רגל שמאל' אתם זעופים ומצב-רוחכם ערפילי, גם חבריכם יראו בהתאם. פתאום כל העולם מקבל תמונה של 'רגל שמאל'.

לפתע הרע, נדון אינסטינקטיבית למרע. פתאום החבר החובר נהפך לנובר.

אולי, בדרך דרוש, על-כך עומדת התורה בצו זה של אהבת האחר.

באה היא להאיר את נבכי הנפש ולגלות לך שהפרמטר לבחון עד כמה אוהב הנך את הרע, הוא אחד ויחיד: "כמוך" - אתה בעצמך.

כלומר: ביום שאתה אוהב את עצמך, פתאום חבריך נאהבים והחיים קולחים ופורחים בחדווה. ואילו בשעה שאתה מביט על-עצמך בעין עגמומית, אף חברך יקבל בעיניך תמונה זהה.

"ואהבת לרעך", נמדדת ב"כמוך".

שים-לב!

נקודה טובה.

סיפור במעלית תל-אביבית

"אברך ירושלמי" משגר לנו את העובדה הבאה:

"בחודשים האחרונים, פניתי לרופא שיניים. מרפאתו הייתה ממוקמת באחד מגורדי-השחקים של תל-אביב.

כאשר הגעתי לשם, נדרש הייתי לעלות ב'מעלית' כדי להגיע למקום. לידי עמדה אשה שחזותה החיצונית מעידה עליה כי הינה בלתי-דתית. כאשר ביקשתי להיכנס למעלית, שאלה אותי אם בניסותה למעלית תפגע ברגשותי - ומשכך בדאי שאולי תימנע מהכניסה למעלית. היא התכוונה כמובן לאיסור 'יחוד' הכרוך בכך.

"נפעמתי", מעיד אותה "אברך ירושלמי" במכתבו הנרגש אלינו, "מכנותה של האשה החילונית, שגילתה התחשבות כנה בנושא הלכתי רגיש וטעון מעין זה".

פרטנות הטבע

הרב שמעון יוסף מזל
מגיד-שיעור, אלעד

קדושים תהיו!

דבר אל כל עדת בני ישראל ואמרת אליהם קדושים תהיו כי קדוש אני ה' אלקיכם (י"ט,ב)
מדוע משתמשת התורה כאן בביטוי: "דבר אל כל עדת ישראל", שלא כמו במקומות אחרים בהם היא כותבת סתם: "דבר אל בני ישראל"? על כך רש"י משיב בדבריו ואומר "מלמד שנאמרה פרשה זו בהקהל מפני שרוב גופי תורה תלויין בה".

אכן, לולי דברי רש"י נראה היה לבאר את הנקודה הזו באופן אחר:

שכן, הנה, עלולים אנו לסבור, כי מצוה זו של 'קדושים תהיו'-אינה נוגעת אל כל אחד ואחד מישראל, אלא רק ליחיד סגולה ובעלי מדרגה. לפיכך, מבקשת התורה להדגיש ולהבהיר כי הדברים מופנים אל כל עדת ישראל, מהקטן שבקטנים ועד הגדול שבגדולים, וכולם מצווים ונדרשים להגיע למדרגת ה'קדושה'- קדושים תהיו!

וכיצד יכולים אנו, כל אחד מאתנו, להגיע למדרגה של 'קדושה'? תשובה לדבר-נראה כי נוכל למצוא בפסוקים הבאים בהם מזכירה התורה את המצוות: 'איש אמו ואביו תיראו', 'לא תגנובו ולא תכחשו ולא תשקרו', 'לא תלך רכיל בעמך', 'לא תשנא את אחיך בלבבך', 'הוכח תוכיח את עמיתך', 'לא תיקום ולא תיטור', 'ואהבת לרעך כמוך', 'את שבתותי תשמורו', 'מפני שיבה תקום והדרת פני זקן', 'לא תעשו עוול במשפט', וכן הלאה-כאשר היא מסיימת ומסכמת: "ושמרתם את חוקותי ואת כל משפטי ועשיתם אותם אני ה'".

כלומר, התורה מבירה לנו ומלמדת אותנו, כי בכדי להגיע למדרגת ה'קדושה'- אין אנו צריכים לעשות מעשים מופלגים, גבוהים ומרוממים, או משונים ממנהג העולם. ההיפך הוא הנכון! דווקא ע"י המעשים הפשוטים והיומיומיים שבחיים השגרתיים, ע"י הקפדה על מצוות התורה, הן על מצוות שבין אדם לחברו והן על מצוות שבין אדם למקום, הן על ידי מצוות עשה והן על ידי מצוות לא תעשה-נוכל לרכוש את מדרגת ה'קדושה', ולקיים את המצווה המוטלת עלינו: "קדושים תהיו!".

ואמנם, בהמשך הפרשה-נאמר בפסוק (כ"ח): "ושמרתם את חוקותי ועשיתם אותם אני ה' מקדשכם".

כלומר: התורה מסכמת את ההדרכה שהיא העניקה לנו באשר לדרך הנכונה לרכוש בה את ה'קדושה', ומסבירה כי אם נעשה אנו את המוטל עלינו, נקיים את מצוותיו ואת חוקיו של הקב"ה-אז הוא יתברך ישפיע עלינו שפע של קדושה ממרומים, וכפי שהפסוק אומר: "אני ה' מקדשכם!" ועל כן בטרם אנו מקיימים כל מצוה מהמצוות-אנו מברכים: "אשר קדשנו במצוותיו וצונו". כלומר: אנו מודים להקב"ה על שנתן לנו את המצוות, אשר באמצעותן אנו יכולים להתקדש-שכן על ידן הוא משפיע עלינו שפע של קדושה ממרומיו!

אכן, ברור שאין די בקיום המצוות למעשה בכדי להתקדש על ידן, בכדי שתוכלנה המצוות לפעול את פעולתן הברוכה בנפשנו-עלינו לקיימם כראוי, מתוך כוונה והתבוננות, מתוך רצון אמתי ופנימי לקיים את מצוותיו של בורא העולם, אבינו שבשמים, מלך מלכי המלכים!
רק כאשר נשתדל, ונשאף לקיים את המצוות כראוי, תהיה להם הסגולה המיוחדת הזו להעלות אותנו מעלה, בדרך לקדושה הנכספת אשר על השגתה אנו מצווים! קדושים תהיו! שבת שלום.

~~~~~

לתגובות והערות: shimonyo@gmail.com
054-3299329

ההיסטוריון הירושלמי נגד ערוץ 2

סאגת ההיסטוריון הירושלמי וערוץ 2, הנחשפת בזאת לראשונה, מעלה שוב את הדילמה הבלתי-פוסקת של אישים דתיים שדבריהם מוקרנים בטלוויזיה, ללא ידיעתם, בעיצומה של השבת * זעקת השבת

ההיסטוריון הירושלמי, רבי אפרים לוי, לא האמין שהריאיון שערך עמו השדר יגאל מוסקו מ'ערוץ 2' באחרונה, ישודר דווקא בליל שבת-קודש. "הריאיון", מספר הרב לוי ל'פרש'י{ת} השבוע, "נערך על רקע התערוכה העשויה להיערך ב-30 באפריל במוזיאון 'מצודת דוד' בירושלים, ובמסגרתה תסוקר מחלת ה'חולירע' ההיסטורית שהפילה חללים רבים בירושלים של לפני כ-150 שנה. סקרתי בפני הצופים את הסיפור הזה מהזווית של ספר הנפטרים שהיה בידי משפחת 'הפרנס' - קברני הר הזיתים המיתולוגיים".

הרב לוי פנה מידית לגב' מירית שלו-כליפא, אחראית התקשורת בתערוכה והעמיד אותה על חומרת הדבר. "הסברתי לה", מספר הרב לוי, "כי השבת - היא נכס של כולם וכי אפילו ראש העיר הראשון לת"א, דיזנגוף, פקד ב'חוק העזר העירוני' כי 'אוטומובילים' לא ינועו ברחובות העיר בשבת, וכי אפילו הקריקטוריסט הציוני, נחום גוטמן, אייר זאת בידי האמן שלו".

לדברי הרב לוי, מצא בה אוזן קשובה: "היא אכן ביקשה את סליחתי לנוכח הפגיעה ברגשותיי, והזכירה בד-בבד כי לא-אחת, אישים דתיים שונים מרואיינים בחול ודבריהם משודרים בעיצומה של השבת".

הרב לוי מדגיש בפניו, כי עשה זאת "כדי לצאת נקי מדין-שמיים", כלשונו. "הדבר מעיק עליי קשות", הוא מטעים.

למעשה, כפי ששמתם לב מהדברים, חשוב לציין, כי סאגת הרב לוי וערוץ 2, איננה חדשה כל ועיקר. היא הפכה זה עידן לריטואל קבוע. שוב ושוב מוצאים עצמם אישים דתיים נבוכים, כאשר דבריהם משודרים, ללא ידיעתם, על המסך בעיצומה של השבת.

זה כבר קרה בעבר לראשון לציון.

הגיעה אכן השעה כי ייקבע חוק אתי בעולם העיתונות ולפיו, יהיה על העיתונאי או על הערוץ להודיע לאדם דתי טרם הריאיון כי דבריו יפורסמו בשבת. פנינו ל'אגודת העיתונאים' בנושא. נעקוב ונדווח.

'זמן קיץ' פורה!

מכון "בלבבי - יהדות מלב אל לב", מאחל לרובות בני הישיבות השבים לתלמודם: 'זמן קיץ' פורה!